

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžr/138/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200656
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4012200656.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobkyne: B. L. I., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX I., D. XXX/XXX (ako právna nástupkyňa po žalobcovi D. I., zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX XX I., D. XXX), proti žalovanému: Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra, (predtým Katastrálny úrad v Nitre), za účasti: I. D. F., bytom XXX XX N.. XXX a II. Y. F., bytom XXX XX H. L., K. 80, o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. Xo 4/2012-3/Br zo dňa 31. mája 2012, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2013, č.k. 26S/28/2012-60, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 13. júna 2013, č.k. 26S/28/2012-60, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu proti rozhodnutiu bývalého Katastrálneho úradu v Nitre, ktorým tento ako príslušný správny orgán podľa § 18 ods. 1 písm. b/ zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) v súlade s § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov odvolanie Pavla Golhu zamietol a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Správy katastra Nové Zámky č. X 41/2012-16 zo dňa 27.3.2012 o zamietnutí návrhu D. I. na opravu chyby v katastrálnom operáte, týkajúcom sa správnosti evidencie údajov operátu katastra nehnuteľností zapísaných na LV č. 590 v katastrálnom území E. vo vzťahu k pozemku registra C parcelné číslo 520 - záhrady o výmere 451 m².

V priebehu súdneho konania bol dňom 1. januára 2013 zrušený Katastrálny úrad v Nitre (§ 1 písm. h/ zákona č. 345/2012 Z.z.) a jeho právnym nástupcom sa stala Správa katastra Nitra.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že D. I. sa návrhom na opravu chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona domáhal obnovenia jeho vlastníckeho práva vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre k.ú. E., obec Podhájska pre vlastníkov určených podľa právneho stavu platného k začiatku roku 1993. Krajský súd zdôraznil, že otázka platnosti prevodov vlastníckeho práva, ktorú žalobca spochybňoval, nemôže byť riešená v správnom konaní - v konaní o oprave chýb v katastrálnom operáte. Otázka vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je otázka, ktorá nepatrí do právomoci správnych orgánov, ani ju nemožno riešiť v preskúmovacom konaní vedenom podľa ustanovení piatej časti O.s.p. Otázku vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti možno riešiť len v civilnom konaní na príslušnom prvostupňovom súde na základe určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O.s.p.

Krajský súd z toho dôvodu nepovažoval za potrebné podrobnejšie sa zaoberať žalobcom namietanými vadami konania pred správnym orgánom, pretože tieto, i keby sa prípadne potvrdili, nemohli by mať vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí, pretože úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu je prihliadať na také prípadné formálne vady, ktorých odstránenie v ďalšom konaní správneho orgánu po prípadnom zrušení napadnutého rozhodnutia, by pre účastníka mohlo privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie, pričom v danom prípade žalobcovmu návrhu na opravu chýb v katastrálnom operáte nie je možné z principiálnych dôvodov vyhovieť.

Rozsudok napadol žalobca D. I. včas podaným odvolaním. Namietol, že zúčastnené osoby D. F. a Y. F. nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti v zmysle zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má on sám, lebo ho nenadobudla ani A. T., v prospech ktorej bolo vlastnícke právo zavkladované na základe pozmeneného (i keď notársky overeného) uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 11C 218/92 z 02.02.1993. Toto uznesenie s opravou z 10.05.1993 nebolo doručené katastrálnemu orgánu priamo z uvedeného súdu, ale len ako príloha kúpno-predajnej zmluvy z toho istého dňa. Je preto pochybné dôvodenie žalovaného, že údaje operátu katastra nehnuteľností sú evidované v súlade so všetkými listinami. Poukázal na skutočnosť, že uznesenie Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 11C 218/92 z 02.02.1993 o schválení zmieri bolo účastníkom tohto konania doručené a jeho právoplatnosť bola vyznačená dňom 26.02.1993, avšak následne bol do uznesenia rukou dopísaný text, okrem iného i „parc.č. 520 záhrada o výmere 207 m²“. Takto opravené uznesenie účastníkom konania doručené nebolo, ale je v evidencii Správy katastra U. Q.. Vzhľadom na evidentne odlišné výroky v dvoch vyhotoveniach uznesenia bolo povinnosťou správneho orgánu vrátiť tieto verejné listiny súdu na vyhotovenie opravy. Pokiaľ tak neurobil, vytvoril v katastrálnom operáte chybu. Súčasne poukázal na to, že podanie určovacej žaloby by v jeho prípade bolo neúspešné, lebo vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti bolo už viackrát prevedené a došlo k reťazeniu vkladov do katastra nehnuteľností.

Z uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zruší a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

S účinnosťou od 01.10.2013 boli zrušené správy katastra a právnym nástupcom žalovaného sa stal Okresný úrad Nitra (§ 8 písm. e/ a § 9 ods. 3 zákona č. 180/2013), ktorý vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázal na to, že z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Sžo 126/2008 z 18.02.2009 vyplýva, že inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte v zmysle ustanovenia § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona slúži výlučne na zosúladenie údajov katastra nehnuteľností s verejnými a inými údajmi katastra nehnuteľností. Rozhodnutie vydané podľa citovaného ustanovenia nemá hmotnoprávne, ale len evidenčné účinky, samo o sebe nerieši konečným spôsobom otázku, kto je vlastníkom nehnuteľností, resp. kto má vecné právo k nehnuteľnosti.

Všetky údaje o právnych vzťahoch k nehnuteľnosti zapísané v katastri, o ktorých oprávnený tvrdí, že nezodpovedajú súčasnému právnemu stavu alebo že k ich zápisu došlo bez platného právneho dôvodu, a že bol zápisom v katastri vo svojich právach ukrátený, zbavený možnosti s nehnuteľnosťou nakladať alebo k nej vykonávať iné právo a vyžadujú preto zmenu zápis v katastri, nemožno odstrániť opravou chyby alebo zmenou zápisu postupom podľa §-u 59 katastrálneho zákona. Právnym prostriedkom k dosiahnutiu zmeny zápisov v katastri nehnuteľností tak, aby zápisy zodpovedali právnemu stavu, je určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O.s.p., nie žaloba o výmaz, či na zrušenie právneho vzťahu

zapísaného v katastri nehnuteľností.“ Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Sžo 93/2009 zo dňa 05.11.2009, v ktorého odôvodnení sa uvádza, že „správa katastra nie je oprávnená vykonať opravu chyby v katastrálnom operáte na základe úsudku o nesprávnosti dedičského rozhodnutia ako verejnej listiny, pretože takýmto rozhodnutím by zasiahla do vlastníctva ďalších vlastníkov, čo by bolo v rozpore s účelom opravy údajov v katastri podľa § 59 ods. 1 katastrálneho zákona. Správa katastra nemá oprávnenie v katastrálnom konaní podľa § 59 ods. 1 rozhodovať o súkromnoprávných vzťahoch týkajúcich sa vecných práv účastníkov. Rozhodnutie vo veci opravy chyby v katastrálnom konaní nenahrádza a ani nemôže nahrádzať rozsudok súdu vo veci určenia práva alebo právneho vzťahu k nehnuteľnostiam. Účelom konania o oprave chýb nie je riešiť vlastnícky spor, riešenie ktorého patrí do výlučnej právomoci súdu. Spor o týchto otázkach je len v právomoci súdu v riadnom sporovom konaní.“

Zúčastnené osoby navrhli rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods.1 v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že ho je potrebné potvrdiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 25. novembra 2015; deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods.1 a 3 O.s.p.).

Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 zák.č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky).

Podľa § 59 ods.1 písm. a/ katastrálneho zákona v znení platnom do 30.09.2013 správa katastra aj bez návrhu opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra.

Podľa § 59 ods. 1 katastrálneho zákona, správa katastra aj bez návrhu

- a) opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra,
- b) v súčinnosti s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví v katastrálnej mape chybyne zakreslené hranice pozemkov,
- c) v súčinnosti so štátnymi orgánmi, obcami, notármi, ako aj s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví údaje katastra spôsobené chybami v písaní a počítaní a inými zrejmyými nesprávnosťami v písomných vyhotoveniach právnych úkonov, vo verejných listinách a v iných listinách.

V citovanom ustanovení § 59 ods.1 písm. a/ je upravený rozsah oprávnenia príslušného orgánu, iba v rámci ktorého môže vykonať opravu údajov katastra.

Námietky, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu sú v zásade zhodné s námietkami, ktoré uplatňoval už v konaní na súde prvého stupňa a pred správnymi orgánmi.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského a konštatuje správnosť jeho dôvodov. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu doplná (§ 219 ods.2 O.s.p.) :

Zo spisu Okresného súdu Nové Zámky je zrejmé, že účastníkom konania vedeného pod sp.zn. 11C 218/92 bolo doručené uznesenie č.k. 11C 218/92-45 zo dňa 02.02.1993, ktorého právoplatnosť bola vyznačená dňom 15.02.1993, ale nebolo im doručené toto uznesenie v znení jeho opravy, vykonanej sudcom až dňa 10.05.1993 ručne vpísaným textom do uznesenia na č.l. 45, a teda vtedajší Katastrálny úrad Nové Zámky pochybil, keď bez overenia si právoplatnosti tejto opravy vykonal vklad vlastníckeho práva v prospech A. T.. Napriek tomuto pochybeniu už žalobcom požadovaná oprava nie je možná, keďže od roku 1993 bolo vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti na základe viacerých kúpnych zmlúv zavkladované v prospech ďalších vlastníkov. Rozhodovanie o uplatnenom nároku žalobcu presiahlo

parametre správneho konania o oprave chýb v katastrálnom operáte, keď správny orgán realizoval následné vklady vlastníckych práv ďalších vlastníkov z ich obligačných vzťahov. Vznikla tak situácia, kedy by správny orgán vykonaním žalobcom navrhovanej opravy nezákonne zasiahol do práv aktuálnych vlastníkov predmetnej nehnuteľnosti, ktorí neboli účastníkmi namietaného konania v roku 1993, na základe ktorého malo prvýkrát dôjsť k pochybeniu pri zadávaní údajov do katastra. Takéto oprávnenie však v kompetencii správneho orgánu nie je.

Rozhodovanie o tom, kto je vlastníkom nehnuteľnosti, zákon zveruje výlučne súdom. V danej veci spornosť údajov katastra v kontexte určenia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam (a to i v prípade, ak túto spornosť skutočne spôsobilo pochybenie katastrálneho úradu), už nie je možné odstrániť v konaní o oprave chyby katastrálneho operátu, keďže vo svojej podstate sa preklapilo do roviny sporu o určenie vlastníckeho práva, o ktorom žalovaný ako správny orgán v žiadnom prípade rozhodovať ani nemôže. Navyše, rozhodnutie vo veci opravy chyby v katastrálnom operáte nenahrádza a nemôže nahradiť rozsudok súdu vo veci určenia práva alebo právneho vzťahu k nehnuteľnosti, pretože oprava údajov obsahovo nemôže zodpovedať zmene či výmazu vlastníka.

Odvolací súd vo vyššie uvedených súvislostiach poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu 1Sžo 93/2009 zo dňa 5. novembra 2009, ktoré bolo pod číslom 39 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2011. Zdôrazňuje, že rovnako v danej právnej veci správny orgán nebol oprávnený vykonať opravu chyby v katastrálnom operáte na základe vlastného úsudku o nesprávnosti uznesenia o schválení súdneho zmiernu ako verejnej listiny, nakoľko by svojím rozhodnutím zasiahol do vlastníctva ďalších vlastníkov, čo by bolo v rozpore s účelom opravy údajov katastra podľa ustanovenia § 59 ods. 1 katastrálneho zákona. Správny orgán nemá oprávnenie v konaní podľa tohto ustanovenia rozhodovať o súkromnoprávných vzťahoch týkajúcich sa vecných práv účastníkov, pretože rozhodnutie vo veci opravy chyby v katastrálnom konaní nenahrádza a ani nemôže nahrádzať rozsudok súdu vo veci určenia práva alebo právneho vzťahu k nehnuteľnostiam, nakoľko účelom tohto konania nie je riešiť vlastnícky spor, ktorého riešenie patrí do výlučnej právomoci súdu. Oprava údajov nemôže obsahovo zodpovedať výmazu iného vlastníka.

Poukazujúc na následnú ustálenú rozhodovaciu prax tunajšieho súdu, odvolací súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie tunajšieho súdu v obdobnej právnej veci pod sp.zn. 1Sžr/101/2011, v zmysle ktorého opravu chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona nemožno vykonať, ak medzi vydaním verejnej (alebo inej) listiny a žiadosťou o opravu operátu nastali už iné skutočnosti, resp. zapísané zmeny v operáte na základe neskorších listín, pretože vyhovením návrhu na opravu chyby v operáte by došlo k zásahu do vlastníckeho práva vedľajších účastníkov, ktorí toto nadobudli v dobrej viere.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 246c a § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p., lebo žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a žalovanému náhrada takých trov nepatrí.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.